

FRANCOSKA IN BOLJŠEVIŠKA REVOLUCIJA.

I. U v o d : Svetovno ^{je bila} vsi edini v tem, da ~~pomeni~~ velika francoska revolucija, ki se je izvršila v letih ~~1879~~ 1789 pa recimo tja do ^{1895 do 1918 do 1895} ~~1899~~ ^{velevažen}, da odločilen mejnik v razvoju modernega zlasti evropskega človeštva. ^{Prvi svetovni vojni so uveljavili} ~~Prvi svetovni vojni~~ ^{prvič} prodrila ter se praktično uveljavila tista ~~osnovna~~ temeljna socialna načela, ki se na njih razvijalo naslednjih sto, sto dvajset let tja do svetovne vojske vse ^{politično} ~~jauno~~ kulturno, gospodarsko, ^{in nemški men} ~~socialno in~~ ^{politično} ~~politično~~ ^{kulturno} življenje. ~~Prav tako svetovna vojna~~ Skratka velika francoska revolucija pomeni ^{svetovna vojna} ~~začetek~~ ^{začetek} nove, nasproti prejšnim družabnim razmeram povsem različne dobe.

Popolnoma enako kot glede francoske revolucija
pa smo najbrž ~~vsaj~~ ^{smemo tudi reči} edini tudi v tem, da pomeni velika boljše-
viška revolucija od leta 1917 dalje silen prevrat v ^{resni} socialni
strukturi moderne človeške družbe, da pomenja ^{tudi} ~~tudi~~ ta revolu-
cija ^{zelo velik} ~~nov~~ nove ere družabnega življenja in razvoja. ~~Vzajaj~~ Res da to

podobnosti obeh revolucij, spustiti pa bomo morali vse tiste
vnanje podrobnosti, ki bi utegnile marsikoga posebej zanimati,
pa so v resnici za pravo umevanje dogodkov in razvoja le po-
vsem postranskega pomena. [Prav radi tega tudi ne bom pri pre-
davanju kazal nikakih slik, ker bi samo motila in trgale no-
tranjo zvezo dejstev in ~~sklepe~~ zaključkov, ki jih bom od tod iz-
vajal.]

II. Idejno in stvar^{no} ozadje francoske revolucije in njen p^ost^ok.

V idejnem pogledu segajo korenine francoske revolucije daleč nazaj do reformacije in renesance, od izvirata prosvetljenstva in racionalizem 17 in 18. stoletja, od tedaj je zrasla iz potenosti z 18. stoletja, globoka vera v/svobodo človeka in v moč njegovega duha, ki je za francosko revolucijo tako zelo značilna. Walter Goetz pravi da je francoska revolucija morda najbolj strasten poskus, v zgodovini človeštva ustanoviti v najkrajšem času z zakoni nov red ljudskega sožitja. temu še idejo skrajnega individualizma

ki ima ravno tam svoj izvor, pomešano seveda s prav tako skrajnim etatizmom, s tem, da se vse življenje človeka utaplja v državi. ~~lahko rečemo~~, da smo vsaj v glavnem naznačili idejno ozadje velike francoske revolucije. ~~De Reynold~~ n.pr. pravi v svoji knjigi Tragika Evrope kar, da je vsa francoska revolucija in ves moderni svet od 18. stoletja dalje obsežen v treh knjigah: namreč v Montesquijejih: L'Esprit des lois, Condorcetovih: Esquisse o napredku človeškega duha in Rousseaujevem Contrat social. /str 42/

Seveda bi bilo napačno razlagati postanek in razvoj francoske revolucije zgolj iz ~~navedenega~~ idejnega preobrata, ki se je izvršil v 17 in posebej še v 18. stoletju. ~~Kakor~~ je ~~namreč~~ ta prevrat sila važen in je imel daleč segajoče posledice. prav tako, velja tudi ~~v tem primeru~~, da je mogoče vsako socialno idejo in radi tega tudi ideje velike francoske revolucije prav razumeti in pojmovati edinole v okviru kulturnih, gospodarskih, političnih in sploh socialnih razmer, iz katerih so vznikle in v katerih so rasle. Zato se

se moramo posebej vprašati ,kakšne so bile te razmere v času neposredno pred francosko revolucijo. Seveda se bomo morali omejiti le na najbolj značilna dejstva in okoliščnosti.

V politiki je vladal takrat na Francoskem popoln absolutizem. Zastopniki državnih stanov /états généraux/ niso ~~bili~~ sklicani že od leta 1614 dalje. Kralj je sam na svojo pest nalagal ljudstvu vedno nova bremena. Neljube osebe je odstranjeval preprosto na ta način, da jih je dal brez preiskave in obsodbe zapreti "do nadaljnjega" v sloviti Bastijo. /lettres de cachet/

Od Ludovika XIV dalje se je ^{poleg tega razpaslo} na dvoru in po plemenitaških gradovih ~~razpaslo~~ silno razkošje, ki je požrlo vsako leto velikanske vsote. Ludovik XIV. je trošil za svoje osebne, povečini luksuzne namene dobro četrtino vsega državnega proračuna. Celo pod Ludovikom XVI, ki je ^{miš. mi bil slab} ~~bil~~ osebno ^{dobro} ~~dobro~~ človek, je njegov dvorni proračun znašal skoro sedmino vseh državnih dohodkov, ali toliko, kolikor je stala vsa vojska brez častnikov. Na njegovem dvoru je bilo dnevno zaposlenih okrog

4000 oseb, med njimi 75 dvornih kaplanov, 48 zdravnikov, 128 pevcev, 62 klicarjev, 68 nastanjevalcev, 383 kuharjev itd. Za opravljjanje vojaške službe na dvoru je bilo zaposlenih 9 do 10 tisoč ljudi. Za potrebe bližnje kraljeve okolice pa okrog 2000 nameščencev, ki so vsi prejeli v eni ali drugi obliki *plača* od dvora. Tak luksuz in taka razsipnost na dvoru sta seveda vplivala tudi na plemstvo, da je med seboj tekmovalo, kdo bo bolj razkošno živel. Znana madame Pompadour, metresa Ludovika XV je v 19 letih potrošila samo za svoje osebne namene, to se pravi za razkošje, 36 milijonov liver, Comtesse du Barry pa je izdala, zopet povečini za luksuz, 12 milijonov liver. /II 96/

Neizogibna posledica vsega tega je bila, da so kraljevi intendant in davčni zakupci v provinci še bolj neusmiljeno izmozgavali zlasti kmečka ljudstvo, ki jim je bilo izročeno popolnoma na milost in nemilost. Posebna ^{*davna*} sodišča, katerim so spostavljali sodnike deloma kar davčni zakupci sami, so lahko ~~v davčnih stvareh~~ obsojale celo na smrt. Damasc *pravi*

navajajo k zgod
~~pravi~~

da niso bile vislice takega, davčnega sodišča v Valence nikdar prazne.

Veliko večino vseh direktnih davkov je moral nositi mali kmet. Plemstvo, ki je imelo v svojih rokah eno tretjino ^(1/3) in duhovščina, ki je imela eno desetino ^(1/10) vse zemlje, nista plačevala nobenih davkov. ~~Kmetje~~ Poleg direktnih ~~taxes~~ dajatev pa so težili ljudstvo še silni indirektni davki. Kmetje so morali iz strahu pred davki na pijačo in jed skrivati vino in kruh, kajti tisti, ki bi "o njem samo ~~alutili~~, da ne strada bi bil "kot pripoveduje Rousseau v svojih Confessions izgubljen".

Posledica tega je bila splošna revščina in pomanjkanje. Temu se je pridruževala še kričeča neenakopravnost oziroma brezpravnost nižjega, podložnega ljudstva. Vsa količkaj boljša mesta v civilni državni službi in v vojski so bila pridržana, plemstvu, pa tudi sicer sta plemstvo in višja duhovščina uživala mnogobrojne privilegije. Ko so se po izbruhu revolucije ~~taxes~~ v ~~noči dne~~ ^{od 4. avg.} 4. avgusta plemenitaši odrekli svojih privilegijev, so jih našteali vsega 150. Posebno občutne

so bile za kmečko ljudstvo lovske predprave plemstva. Tako

je ~~n.pr.~~ ^{n.pr.} princ ~~od~~ ^{Condé} redil mlade volkove, da je jih je pozimi izpustil in prirejal love nanje, medtem ko je zverjad

po vaseh orgažala ljudi in živino. Posebno težko breme je

bila za kmete predpravica plemičev da so smeli ~~posebej~~ ^{na doli, na volke} gojiti

kunce in golobe. ~~Kmeti~~ Ne glede na škodo, ki so jo te živali po-

vzročale kmetom so ti morali mnogokrat še posebej sejati ⁱⁿ

gojiti sadeže, ki so jih te živali posebno ljubile. Kraljevi

lovski ~~revirji~~ ^{revirji} so obsegali milijon juter. Še leta 1762 je bilo

v teh revirjih kmetov ⁱⁿ prepovedano, da bi svoja polja ogradili

~~in~~ jih tako obvarovali pred divjačino. Od 1. maja do 24. junija

pa ni smel nihče, niti gospodar sam ne stopiti na svoje polje

da ne bi plašil jerebic, ki takrat ~~razmnoževale~~ ^{razmnoževale} valijo.

~~Kmeti morali plačevati visoke pristojbine za lov~~
Prav tako so tudi cehi imeli številne predprave

ki so ovirale svoboden razvoj ~~in~~ ⁱⁿ napredek gospodarstva. ~~Če~~ ^{Če}

pa so seveda morali plačevati visoke pristojbine. Predstojništvo

posameznih cehov je bila služba, ki jo je vlada prodajala

*Veliko podtika
so hli' pod cehi
glavni in ker so
imeli razne*

neke si
najboljšemu kupcu. ~~Vlada je~~ na eni strani postavljala organe
za nadzorstvo cehov, na drugi strani pa je dajala cehom možnost
da se tega nadzorstva odkupijo. *Kralj* Prav tako si je ~~kralj~~ *trgov* pridržal
pravico, ~~da je lahko~~ *seveda* podeljeval *seveda* proti plačilu/ mojstrske
pravice ~~tudi~~ takim, ki niso napravili predpisanega mojstrskega
izpita. Zopet pa so se cehi ~~lahko~~ *lahko* izognili tej konkurenci, če
so plačevali ~~daljši davek~~ poseben davek za to. Tako so se
skrajši reformni sistem,
tako imel in
od vsakega
mnogi cehi silno zadolžili.

Vse te, take in podobne okoliščnosti so povzročale silno
nezadovoljstvo. Najbolje se vidi, kaj je ljudi neposredno pred
francosko revolucijo najbolj težilo iz pritožb, ki so jih za-
stopniki tretjega stanu leta 1789 prinesli seboj na zasedanje,
napisane v posebnih zvezkih.

Naj navedem le nekatere njihove najbolj značilne
zahteve.

Predvsem drugim zahtevajo v večini teh zvezkov, da
se na temelju "svobode, osebne varnosti in kar najpopolnejše
enakosti vseh ljudi pred zakonom, in davki, pred kraljem in

(cesenogalne)

vseml oblastmi proglasijo bistvene pravice državljanov in narodov, pravice, ki "jih ne bo kršil noben človeški zakon". Kralju priznavajo sicer popolno izvršno oblast, obenem pa ugotavljajo, da "počiva vsa zakonodajna oblast v ljudstvu ki jo izvršuje po svojih zastopnikih."

Oseba svoboda se mora zalamčiti vsem državljanom in prebivalcem kraljestva; ta svoboda se ne sme kršiti niti s kraljevimi zapornimi ukazi, niti z ukazi guvernerjev, vojaških poveljnikov, upravnih oblastnikov ali sodnikov, z eno besedo z nobenim svojevoljnim dejanjem oblasti. Odpraviti se morajo vsi privilegiji in kot osnovni zakon se mora ustanoviti, da dedno plemstvo ne daje nikakih zakonitih predprav, da ne izvzema od davkov ali javnih bremen, da ne daje nikake izključne pravice do katerekoli službe, bodisi cerkvene, civilne ali vojaške; zasluženje edino naj daje pravico do vseh služb. Poleg tega zahtevajo ~~mnogi~~ vsi, tretji stan in plemstvo, da se proglasi ustava.

X X X

III. Kratak pregled poteka francoske revolucije.

Glavne ideje, ki so prešinjale dobo velike francoske
revolucije ~~so bile~~ ^{1789 + buržoazni} ~~tožnj:~~ svoboda, enakost in suverenost ljudstva.

Teoretično se te ideje značile nov političen in vobče
socialni program, ki se je tekom stoletij izkristaliziral iz
takratnih modroslovnih in državnopolitičnih teorij. "ezadovo-
ljne, revolucionarne ljudske množice pa so te ideje razumele
predvsem le kot nekaka gesla za boj proti neznosnim in osovra-
ženim izrodkom fevdalizma in absolutizma ter raznim predpravica-
cehov. ~~xxxxxxx~~

~~xxxxxxx~~ Seveda so to nerazploženje ljudstva izra-
bili še različni ^{ideološki} ~~teoretični~~ prenapeteži in demagogi, ki so raz-
draženo množico ~~xxxxxxx~~ hujskali proti osovra-
šenim izkoriščevalcem in prililegirancem. Tako se je francoska
revolucija, ki se je pričela ^{razmeroma mirno} ~~xxxxxxx~~ s tem, da ~~se je~~ 17. jun. 1789
poslanci tretjega stanu ^{proglasili} za ustavodajno narodno skuščino,
kmalu razvila do večje ostrine. 14. julija so razjarjene množice ~~se~~
razrušile državno jetnišnico slovito bastiljo, 5. oktobra pa

debat (vintu)
~~se~~ ~~nahujskanj~~ ~~Parizem~~ prisilila kralja, ~~inxxaxodaxxxkmpšxx~~
 da se je preselil v Pariz, kamor mu je kmalu sledila tudi
 narodna skupščina.

uvečen
 Konstituanta je ~~sicer~~ ugodila ~~glavnim~~ zahtevam
~~zahtevam~~ zastopnikov tretjega stanu, ter je razrušila temelje
stare fevdalne aristokratske Francije. Uzakonila je enakost
 državljanov pred zakonom, pri davkih in dostopu ~~do~~ vseh služb.
stanovi
~~Vsa~~ stanovi so se v noči od 4-5-avgusta prostovoljno odrekli
 vsem privilegijem. Dne 27. avgusta so izdali (po ameriškem zgle-
 du) proglas človeških pravic, ki so pozneje prešle kot osnovne
državljske pravice v vse moderne ustave. ~~Konstituta~~

polnopravni samostani bi dali redovnikom svobodo
 "a bi odpravila finančno krizo je konstituanata
 razlastila vsa cerkvena in samostanska posestva ~~in~~ *in* raz-
 prodajala. *Uvedli so civilni zakon, inxxaxodaxxxkmpšxx* od-
pravili ~~xxodaxxx~~ samostane in dali svobodo redovnikom,
 Cerkev so z demokratizirali, /volitev župnikov in škofov/
 ter zahtevali ~~od~~ duhovnikov, da prisežejo na novo ustano.
 Tako je nastala državna cerkev. in razkol.

Vse te reforme seveda niso zadržale nadaljnega razvoja na levo. Radikalni politični klubi, jakobinski, /Robspierre/ in kordeljerski /Danton, /Marat, Camille Desmoulins, Hobert /so dobivali vedno večjo moč. Že konstituanta je ~~kralja, ki~~ je po smrti Mirabeau, ~~se~~ najznamenitejšega moža ob začetku revolucije, in zagovornika ustavne monarhije, poskusil zbe-
žati v tujino, ^{in konstituanta ga je} začasno ~~xxxxxxxx~~ odstavila. ^{Za časa Narodnega,} V zakonodajni skupščini /od 1/X 1791 do 2o /X 1792/ pa ~~so~~ ga ^{je si} ~~xxxxxxxx~~ odstavila, zaprla /v grad Temple/. V Parizu je zavladala ustaška komuna, ob volitvah v ^{Narodno skupščino} Narodno konvent, ki naj bi odločil o kraljevi usodi pa so organizirali pokolje desničarjev ~~ter~~ ~~xxx~~ / septemberski umori/ ter ^{ponorili} ~~poklali~~ nad 3000 oseb, plemičev, duhovnikov, žena in otrok. Narodni konvent ~~xxxx~~ v katerem ^{so bili sami levičarji} ~~sta~~ ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ si stali nasproti stranki /žirondisti in in tako zvanim montagnardov ki so bili, pristaši najhujšega nasilja) je najprej odpravil kraljestvo in obsodil Ludovika XVI na smrt, pod giljotino.
// Po kraljevem ^{umrlu} ~~umeru~~ je glavna oblast kmalu prešla v roke

katerim so bili tudi izvoljeni v prvi zmernejši
 najradikalnejših elementov. Začela se je strahovlada tako
 zvanega odbora za javno blaginjo pod vodstvom Dantona
 pozneje, ko so njega samega umorili pa Robspierre. Nešte-
 to ljudi je šlo pod giljotino, med njimi tudi kraljica

Marie Antoniette, Danton in slednjič zmernejši vlada
Marie Antoniette, Danton in slednjič zmernejši vlada
vladar Francije Robespierre sam. Narodni konvent je sprejel
 novo /drugo /ustavo, odpravil krščanstvo, proglasil vero
svobode in razuma, ki jo je Robspierre pozneje zamenjal z
 vero "v najvišje bitje" in v nesmrtnost duše, uvedel decimalni
sistem in republikanski koledar /čas so pričeli šteti z
 ustanovitvijo republike dne 22 sept. 1792/.

Zmernejša struja, ki je vrgla Robespierre /tako
 zveni termidorianci /po datumu, lo termidorja, ko so usmrtili
Robespierre, zaprla jakobinski klub, razpustila teroristični
pariski mestni svet, dovolila zopet katoliško bogoslužje,
 odpravila prisilno ceno živilom in prepovedala prodajati
posestva sorodnikov emigrantov.

*in del njihovi
 poslanec popa-
 pre!*

(nčj)

Pod vlado termidorijancev je konvent sprejel novu ustavo,

/proglasili so jo 17/VIII 1795/po kateri je pripadla iz-

(S tem je bila revolucija
manjši razsežnosti)

vršna oblast direktorijou petih oseb. Direktorij, ki je vladal
septembra

do leta 1799 ~~je~~ ni države niti na znotraj niti ne zunaj utrdil

temveč jo je tudi gospodarsko pripeljal na rob propada. /Državni

bankerot / ^{to razmerje} Posledica projalistične in komunistične zarote. ~~Dne~~

Vlado direktorija je zrušil Napoleon, ki je 9. septembra ¹⁷⁹⁵ pro-
glasil novo /četrto / ustavo / in na razvalinah revolucije

ustanovil moderno vojaško državo.

Nadaljnega razvoja ne bom opisoval. Omenim naj le

da so ~~se~~ ^{so} ideje velike francoske revolucije, širile naslednja

ni da so francoske
revolucije sprejete
vseh evropskih držav
počasi, da vendar, ki
so hoteli odstraniti
stari red ter so
se uprle turški
revolucionarnih
idej. Vendar sloje
so prišli tudi
v Rusijo. Tako fran-
coski plemiči
am. izpravi.

desetletja v druge evropske države ter so ~~pa~~ polagoma

povsod prevladale. Edina velika izjema v vrsti evropskih držav
bila

je /prav do svetovne vojske carska Rusija, kjer se je ob koncu

vojske izvršila druga velika revolucija, o kateri naj bi go-

voril.

III. Glavni vzroki in potek ruske /boljševiške /revolucije.

Idejno in stvarno ozdaje ruske /boljševiške/ re-
volucije je v marsičem enako ali vsaj močno podobno kot pri
francoski revoluciji.

V političnem pogledu je vladaj V Rusiji praktično
prav do svetovne vojske oziroma do revolucije najstrožji ab-
solutizem, kakršen se je v tej deželi ^{utrdil} razvil ~~od~~ Petra velikega,
^{v prvem letu} dalje. Še zadnji car Nikolaj II je ~~tako~~ ~~v začetku~~ svojega vla-
danja /1895/ izjavil delegaciji nekaj stotin plemičev, mešča-
nov, zastopnikov ^{zemljo} gubernij, kmetov itd, ki so predlagali ustano-
vitev, ne morda parlamenta, marveč le nekekega posvetovalnega
odbora, da "hoče čvrsto braniti načela avtokracije." Te miselno-
sti je ostal zvest do konca. Še ~~v~~ ^{prvo} ~~proglasu~~ ~~s katerim~~ je ne-
posredno pred/revolucije /6/9 1905/ objavil zakon o Dumi, seveda
le kot posvetovalnem organu, izrečno naglasil isto načelo neo-
krnljive avtokracije. /J str 74/

Ko so se razmere v državi že tako zaostrile, da je grozil ^{priznati} ~~pravcat~~ prevrat, se je Nikolaj namenoma zapletel v nesrečno vojsko z Japonsko, misleč, da se bo z vojaškimi zmagami najlažje izognil grozeči revoluciji. ^{Mimogrede} Naj omenim, da je pri ~~tem~~ ^{odločitvi} za to vojsko igrali važno vlogo tudi sebični interesi. ^{drugi} Slo je namreč za eksploatacijo gozdov ob reki Jalu na Koreji, za kar je car dobro vedel, če ni bil pri tem celo sam udeležen. Nesrečni izid te vojske je seveda še pospešil izbruh revolucije in car je bil končno prisiljen ^{k priznanju} pristati ~~na~~ ^{na} državljanski svoboščini in uvedbi parlamenta. /Državna дума/, ki pa se seveda ni mogel nikdar prav uveljaviti.

^{ker} ~~Kako~~ malo je bil car ^z ~~voljan~~ ^{koj} ~~sprijazniti~~ ^{mal} se s temi novotarijami, ^{to} ~~je~~ ^u najlepše vidi iz dejstva, da je še v proglasu s katerim je objavil prvi zakon o Dumi, seveda le kot posvetovalnem organu, - to je bilo neposredno pred revolucijo - vnovič naglasil načelo neokrnjive avtokracije. Zato ni čudno, da se

novi parlament ni mogel nikdar prav uveljaviti temveč so ga
 ovirali kjerkoli so mogli. *V letih 1906-1907 so Duma in Senati razpuščeni*
~~Prva Duma je bila razpuščena že~~
~~1907, prvo leto 1906, nakar se je naslednje leto isto~~
~~ponovilo isto.~~ Od leta 1908/9 pa je zavladala ~~zopet~~ odkrita re-
 akcija in volitve v novo Duma so se izvršile ^{na podlagi} skrajno reakcio-
 narno ~~in~~ ^{več nego redno} ~~in~~ nasilno. Skratka, odločilno moč je imela še vedno
 koruptna in nemoralna, skrajno reakcionarna dvorska kamarila.
 /Zakon~~o~~ o osebnih svobosčinah niso parlamentu sploh nikdar
 predložili in v praksi se te svoboščine vedno manj uvaževali/
 Deportacije ~~raznih~~ nezadovoljnih elementov v Sibirijo so
 bile na dnevnem redu. /

Poleg teh pretežno plitičnih dejstve pa so netile revolucionarno razpoloženje zlasti še neznesne socialne raz-
 Tudi v
mere ruskega kmeta. V tem pogledu so razmere v Rusiji zaosta-
 jale za evropskimi za sto let in še več. Znano je n.pr., da so plemiči
 še v 18. stoletju ⁴⁰ prodajali na Ruskem kmete, njihove žene in
 otroke kot živino. Zato pač ni čudno, če ^{h.b.} ~~ga~~ nasteli samo ^{v 12 letih} od
 1762 - 1774 40 večjih kmečkih uporov. V kakšnih razmerah je
 rusko kmečko prebivalstvo živelo ~~do~~ koncu prejšnjega in v
 začetku tega stoletja, pa nam niti ni treba podrobneje o-
 črtavati ker poznamo to iz številnih ruskih zlasti ~~ix~~ del
 zlasti onih Tolstega.

Vprašanje agrarne reforme oziroma bolj točno
 vprašanje ~~osvoboditve~~ osvoboditve kmetov in razdelitve zemlje
 mednje je bilo radi tega ~~vprašanja~~ ena najvažnejših vprašanj, okrog katerega
 se je sukalo zlasti vse revolucionarno gibanje med kmečkim
~~prebivalstvom~~ prebivalstvom. Tu je bil glavni izvor nezadovoljstva
 širokih ljudskih množic. in ~~maximalno vprašanje~~ imenoma najlažje je bilo
 in radi

L. 1812 je imelo
 430.000 veleposadnikov
 kmetov in plemičev
 vsak ob sebi imel
 določeno količino
 zemlje in do 100 vajin
 kmetov 239 vajin
 določeno. (4.39 volk)

[E. ORN]

agucja

Vprašanja je bila razpuščena že prva Duma, ~~ki~~ se je z njim resno bavila in ga hotela dovesti do rešitve. ~~Te~~ vprašanje zemlje je igralo ~~kot bomo še videli~~ odločilno vlogo tudi v drugi, boljševiški revoluciji.

Poleg neznosnih razmer na kmetih, pa je v revolucionarnem razgoloženju ruskih množic ~~igralo~~ ^{velik vpliv} ~~važno vlogo~~ tudi vedno bolj rastoče število delavstva. Posebno v zadnji četrtini preteklega stoletja se je pričela v Rusiji razvijati industrija, po mestih in večjih krajih, s tem pa je raslo ~~tudi~~ število delavstva. Leta 1898 so že

ustanovili rusko socialnodemokratsko delavsko stranko /Lenin,

Plehanov, ki je pričela med delavstvom z radikalno marskistično

propagando. Tako so se liberalni miselnosti, ki je prevladovala med ~~xxx~~ svobodumno inteligenco pridružile ~~xxixjmxmx~~

še marsksistične ~~ixx~~ revolucionarne ideje, ki so dale ljudskemu

nezadovoljstvu še vse bolj odločen in revolucionaren značaj.

Struja, ki je to miselnost zastopala je kakor vemo v odločilnem

trenutku nasilno vzela vso oblast v roke ter je s tem dala pelaz

(reformistični)

Poleg tega socialnodemokratska stranka (republicanska) revolucionarna prvič nasilno prevzela oblast

vse ruski revoluciji. ~~Ala tem ko je bila francoska revolucija~~

Vprav to je tudi ena glavnih razlik med obema ~~rev~~
~~volucijama, francosko in rusko. Francoska revolucija je bila~~
~~kot smo videli, revolucija takozvanega tretjega stanu, ruska~~
~~revolucija, pa je revolucija delavskega proletariata.~~

Seveda niso razmere v Rusiji ~~to je druga važnejša~~
~~razlika~~ dozorele za revoluciji počasi, tako kot se je to
 zgodilo v Franciji, temveč je pospešila ta razvoj svetovna
vojska. Brez nje bi se stvari najbrž močno drugače razvijale
 Vojska pa je radi strahotne nesposobnosti, in malomarnosti, ⁱⁿ pokvarjenosti
 vladajočih ruskih krogov, predvsem pa cara ⁱⁿ ~~in~~ njegovega dvora
 /naj omenim le vlogo, ki jo je igral na dvoru Rasputin/ v raz-
 merona kratkem času privedla do ~~tega~~ razsula. Dne 27 februarja
1917 /torej dobri dve leti in pol ~~maxi~~ od začetka svetovne
 vojske/ je izbruhnila v Petrogradu revolucija in še isti
 dan zvečer ~~se~~ so ustanovili iz voljenih delavskih zastopnikov
tovarn in zastopnikov in zrvolucionoranih vojaških čet

sejemo
Sovjet delavskih delegatov, ki je prevzel oblast. Dne 2. marca
 se je car odpovedal prestolu v korist svojemu bratu Mihajlu.

Od tega dne ~~pa dalje~~ dalje se je v razmeroma kratkih presledkih
 vrstile 4 vlade, počenši ~~z~~ *sporočeno* buržujski vlado kneza Ljvova do ~~neke~~
 druge vlade Kerjenskega, ki 25 oktobra strmoglavili boljševiki
 ter končno veljavno prevzeli vso oblast v svoje roke.

16. febr.
 V začetku februarске revolucije so bili boljševiki
 še zelo slabotni; toda po povratku Ljenina v Rusijo 3. aprila 1917
 so hitro ~~prideležnosti~~ rasli v moči, tembolj ker so znali
 med ljuskimi množicami spretno izrabljati neuspehe ~~maxfrati~~
 ruske vojske na fronti, *in na vrhu* kakor tudi neodločnost in nesposobnost
 vlade doma.. V ljudske ~~mize~~ množice *in na vrhu* so vrgli geslo "vso oblast sovjetom"
 in proglasitev sovjetske /ne parlamentarne/ republike. Ko so
 boljševiki 25 oktobra nasilno zasedli Zimsko palačo in po-
 stavili namesto vlade Sovjet narodnih komisarjev /Sovnarkom/
 izdali dekret o nationalizaciji zemlje, delavski kontroli nad
podjetji, stvar sicer še ni bila odločena in boljševiki sami
 so bili negotovi, ali bodo mogli sami oblast obdržati. *Februari 1917*
~~pr~~ njim, štrajk urdaništva, težak položaj na fronti, prodiranje Nemcev

Demobilizacija čet in s tem združena in agrarna revolucija
anarhija/itd itd/

Proti štrajku uradništva "izvanredna komisija za borbo proti
sabotaži in kontrarevoluciji/ Čeka/Nasprotniki nesposobni, nedini
in nezmožni organizirati enoten odpor. Boljševiki so razpustili
vse stare zastope in organizacije, Povsod snovali sovjete svojih
~~zamenikov~~ pristašev in zaupnikov.

meseca novembra so bile volitve v ustavotvorno skupščino,
Volitve so se vršile tudi na fronti in v mornarici. Izid ni bil
ugoden za boljševiki- /Največ mandatov so dobili socialisti-

revolucionarji, ki so bili boljševikom nasprotni. Boljševiki so z oboroženimi tolpmi zasedli tavrjsko palačo, tudi dvorano in ~~xxkxkxkxkxkxkx~~ najprej zahtevali da konstituanta prizna od ~~od~~ *od*

visnost od tretjega vseruskega kongresa sovjetov, ki so ga prav
takrat sklicali,

Konstituanta je v naglici ^{na}proglasila državo za federativno
demokratsko republiko, ~~ter je pričela~~ ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~

razpravljati o zakonu o nacinalizaciji zemlje. Teda j je moral
predsednik na zahtevo straže ^{ce s delo druge stranke} ~~to prvo in edino~~ sejo zaključiti.

Nove seje ni bilo. To je bil drugi državi udar boljševikov, ki

so postali s tem absolutni gospodarji v državi. Namesto neregularne rdeče garde je Trocki organiziral rdečo armado.

"asprotniki boljševikov so sicer organizirali

~~proti~~ oborožene protiakcije tako da se je razvila dolgotrajna

državljanska vojska. Vojsko proti boljševikom so vodili najprej

admiral Kolčak, pozneje Denikin, s svojo dobrovoljsko armado,

in končno general Wrangel vendar so ostali vsi ti poskusi

brez pravega uspeha. /Emigracija/

V notranji protiakciji je K. L. K.

Vsa ta doba je doba tako zvanega vojnega komuzima: Sovjeti

po ~~razpisanih~~ uradih, podjetjih, in vaseh. Sovjetska ustava sprejeta

na petem kongresu /20. julija 1918/ Načela diktatura proleta-

rita, povsod prevladujejo delavci, med njimi pa člani komuni-

stične stranke. U stranki najstrožja disciplina. Čeka. ~~Elementi~~

Nestankarski ~~elementi~~ ostajajo samo, kolikor jih potrebujejo.

Na vasi: odbori siromašnih kmetov " proti premožnejšim. ~~Rekvizicije~~

Rekvizicije živil, Nacionalizacija industrije, in trgovine.

Ideja svetovne revolucije. Zato izrazita propaganda v tujini.

Na zapadu: Bres

Litovski mir.

Poljaki. Petljur

*Finška, Balto
družine*

Tovariši

[b] Kulakov

*Kotki mest
proti vsem*

Tretja internacionala stopi v akcijo. /Zveza komunist.strank

sveta/

proletari!

(1921) Upor mornarjev v Kronštatu /1921 febr.ma

Silno osiromašenje prebivalstva. Lakota /Vse to je

rec/

dovedlo do Nove ekonomske politike. /Lenin/ Notranja trгови-
na na veliko in malo je bila dopuščena. Obrtniki so dobili
nekaj svoboščin, nekatere panoge industrije so denacionali-
zirali /jih predali v privatne roke/, prav tako tudi večino
nepremičnin v mestih.

Gospodarsko in politično stanje se je pod tem

režimom NEP-a hitro izboljšalo. Nevarnost obnove kapitalizma.

Del. strokovne organizacije

Zato priprave za petletke, s katerimi so začeli leta 1928.

To pomeni zopet intentivnejšo kolektivizacijo življenja.

Ponovno kolektivizacija - podzastav (Kulhori)

V kulturnem pogledu: povsem novo gledanje na stare

kulturne vredne, ki jih vse označujejo ~~kak~~ in omalovažujejo

kot buržujsko dedščino. Zakon povsem svobodna pogodba. Vzgoja

otrok po najekstremnejših marksističnih nazorih. /Bebel/

Izrazito proti versko stališče, Brezbožniki. Lenin sam je
dejel da je nekatera bolševiška pravila mogoče prebrskati prop. vanjo.

Handwritten notes in a box:
Ker dan popoldne
unofurjati kapi-
kolektivizacijo
jedno udariti 1928
Kulhori, itd.
strokovne orga-
nizacije
Kulhori, itd.

- 27/9

~~Razgovor~~

Levski niso mogli ~~proti~~ ^{idej} teži stališči in poročili

Bratstvo
proletariata
druga proletariata
italijanska proletariata

Vfop razprava: a) princip rentabilnosti

b) " jednomena

c) proti enotnosti mena, apod, primajski
mena ital.
(Stahamortu)

*

Koblenz, arhiv

Levski stališče

Formalno: Primarij društvo, propovest
[Primarij interni mark] reprezentacija plurim [fact]
[uniforment proti tehtanju velike velike delavstva]

Novi ustave: demokracija; primarij bestine in dedovanje

27/6

|| držitel avtorne revolucije stoji v meduji
Rusije sodeluje ^{v Evropi} in skranjša mihi!

~~Kontrarevolucija~~

(pide)

in uvažaj Rusije in revolucija: ji pa velja
velika med božjo in slabši plačavino (revizij)
in meduostro

delavski avtoritativna ki prejima nekredifikacijo
novi. Samuel (pide, [Telegram Stalin])

~~da~~ Kontrarevolucionari: boji, ki koje uvajajo
stare revolucionarne ideje uvajajo 66/67!

Moderni ji conformisti! duh prilegovit
in gleichschaltung). Zmo bo Revolucija
se je mešala, se je sama v se je medla;

Kar je bilo zato nesposobnosti so kar besobnosti
odstani! sedaj ustaje nov svet

ki pa ne bo poram nov temer vela
medu stare in novi in drugi deli

IV. Podobnosti obeh revolucij - Sklep.

Aljub vsej nepopolnosti našega opisa obeh revolucij francoske in boljševiške, so razvidne že odtod mnogotere podobnosti in sorodnosti:

Predvsem je razvidno iz vsega, da pomeni boljševiška revolucija prav za prav le nadaljevanje in nekak zaključek velike francoske revolucije. Dejstvo, da reforme francoske revolucije v Rusijo niso segle, je bilo ~~xxix~~ glavni vzrok, zakaj ~~xx~~ je nova velika revolucija izbruhnila ravno v Rusiji in ne kje drugje.

Boljševiška revolucija se po svoji idejni osnovi in socialnem ozadju loči od francoske predvsem le kolikor moderni razvoj gospodarskega življenja in s tem združenih socialnih problemov dal pobudo da so tudi v Rusiji vznikle nove marksistične in kolektivistične ideje. To je bilo kot smo videli tudi vzrok, da je imelo v tej revoluciji vodilno vlogo delavstvo in ne ~~xxx~~ tako zvani tretji stan.

Sicer pa ima marksistične bdeologija isto svetovno svobodomiselne nazorsko ali če hočemo kar filozofsko ozadje kot ~~idnjaxfra~~

liberalne in demokratične ideje francoske revolucije. Razlika

je samo v tem da markskistična miselnost prilagojena se-
danjim gospodarskim in socialnim razmeram /kolktivizem/ kakor
liberalna
je bila/demokratična miselnost izraz svojega časa in takrat-
nih razmer.

Prav zato

~~Vxxxxxaxxxxx~~ opazamo med obema revolucijama presenetljivo //

počobnost:

Obe revoluciji sta ~~xxxxxxxix~~ izraz odpora proti abso-
lutizmu. Obe sta revoluciji socialno zapostavljenega, izkorišča-
nega sloja, sta v glavnem le socialni revoluciji, to se pravi
revoluciji ki merita na temeljito preureditev socialne struk-
ture, hočeta ustvariti nov družabni red. (Nista naradni politični revoluciji)

V obeh revolucijah prevladuje cerkvi in veri sovraž-
no stališče, le da je boljševiška revolucija v tem še ostrejša

in bolj dosledna kot je bila francoska. Obakrot ji to deloma

utemeljuje v rednjenju vsake stvari: vsi cerkveni krogi, delovne

in vsi ~~ostali~~ učilnice nasprotje veri. (Brezolniti, to), kult. razm. = voljo

Francoska revol.
D. v. Fama, uspeh
ver. proletariata

27
težnja na vseh oddelkih

Obe revoluciji ekspanzivni, hočeta razširiti svoje ideje
tudi na druge države. Tudi v tem pogledu boljševiška revolucija
radikalnejša. // Tudi glede napredka poslovanja //

V obeh revolucijah organizirajo vladajoči, privilegi-
rani in posedujoči sloji velikopotezen odpor s pomočju tujih
držav. / Francoski emigranti in organizacija protifrancoskih
vojsk, ruski emigranti in njihovo delovanje. *Ved' u by' dveh svetov stene in more*

Obrakrat dobe v prvi dobi odločilno moč najslabši elementi,
ulica, zločinci itd. V obeh revolucijah notranji boji med različ-
nimi bolj in manj radikalnimi strujami; brezobzirmo medsebojno
obračunavanje. / Danton, Robespierre, Lenin, Stalin, Trčki, Žinovjevi itd. *Buchanin Redels*
Obarkart velika nevarnost reakcije.
se te zadnje podobnosti imajo bolj tehničen značaj //

V obeh revolucijah se različni skrajno radikalni ukrepi
že v revolucionarni dobi izkažejo kot neizvedljivi ter prevla-
dajo zmernejše reforme. To pomeni da se življenje s svojimi
zakoni tudi pred revolucijo ne ukloni temveč nujno prodre s
svojimi naravnimi zahtevami. //

Ostane in obvelja le kar je sicer lahko novo, pa v res-
ci odgovarja realnim življskim razmeram in zahtevam.

Od francoske revolucije je ostalo, kar je bilo zdravega
in zares utemeljenega in prav tako bo od boljševiške revolu-
cije ostalo, kar ustreza modernim življskim razmeram in

potrebam. Za eno moramo biti boljševikom posebej hvaležni:

~~kollektivistične~~

To je za ~~komunistične~~ ~~eksperimente~~ ~~komunistične~~

~~to, da so poskusili praktično uvesti v življenje~~

~~različne ekstremistične socialne in gospodarske nazore mar-~~

~~sizma ter so na praktičnem zgledu pokazali, kaj je mogoče in~~

~~kaj stvarno mi mogoče. Zato je danes pameten in uspešen boj~~

~~proti komunističnim zablodam mnogo lažje mogoč kot je bil~~

~~še pred desetimi leti. Tudi najnovejša pota ruskega boljše-~~

~~viškega razvoja v smeri k demokratični obliki javnega živ-~~

~~ljenja so v tem pogledu zelo značilna in poučna. Kratko bi~~

~~dejal: Kakor je francoska revolucija kljub strahotnim žrtvam~~

~~in zablodam pomenila velik korak naprej v razvoju javnega~~

prilagoditi družbo,
ustvariti, pravice
družbe;
danes komunistični
komunistični, ki
boljše uniformi
družbe
revolucionarne
ideje (pode)

v Evropi, tako bo tudi boljševiška revolucija kljub vsem strahotam, ki jo spremljajo primesla sodobnem svetu marsikaj novega in zdravega.

Resnici posmenajo danes boljševike že po vsem svetu. ~~Preleza te ali se bomo od te dragocene šole~~

znali res kaj učiti in ekoristiti.

navadni svet (podr. neust.)

posnemajo bolj v tehničnih stvarih

reparatordel stvarih kot v tehniki

izvesti preproste reformne delo.

negativno

negativno

negativno

negativno

negativno

negativno

negativno

negativno

negativno

negativno

Le eno 'mudel'; 30 ff

Ena nazređja neke, ki jih porabi bejstven,
je njegova bejstvenost. Stroka, ki jo temu nazreže
se ne da preveniti.

Pendar se mi zdi, da bi neke bejstvenost bejstvenost
neke je uniformitacija, potem ubje in fu del,
rogo do vain stagnacije neke neke. Sholek bejstven
clvek, ki je in Rusje 77° in clvek iz brede
(Herden stevnik). Stevnik Stevnik. [Gide, ki komunist
in najbolj drži proti.]

Temu je nazreže neke bejstvenost bejstvenost bejstvenost
pozna stevnik clvek in stevnik de be
neke pozna do bejstvenost. Bejstvenost bejstvenost bejstvenost

En bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost
bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost
bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost
bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost
bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost bejstvenost

Jamti dan

Andri Fide: Retour de
O. A. S.

L'ARIS est en construction

"il semble qu'on y assiste
à la partition du futur" (18)

uniformisation misère
Rangis 4p.!!

Not out "L'ARIS" m'écrit

"hygiène; subs. & "apparition
d'ampère = m'écrit 6 (20)

Andri, du sang & pour
— est? Al. sang d'écrit!

16.!! M. d'écrit p'écrit m'écrit
p'écrit m'écrit p'écrit m'écrit
écrit = m'écrit m'écrit

Remarque m'écrit & m'écrit (623)

R. Pourrai m'écrit

11.12

Remarque m'écrit
p'écrit m'écrit. (61)

N. remarque, se p'écrit,

Remarque m'écrit 10
d'écrit m'écrit, p'écrit m'écrit
m'écrit m'écrit. id est
p'écrit m'écrit m'écrit

(p'écrit, m'écrit, d'écrit)

76/77

Franklin = best of us
revolution